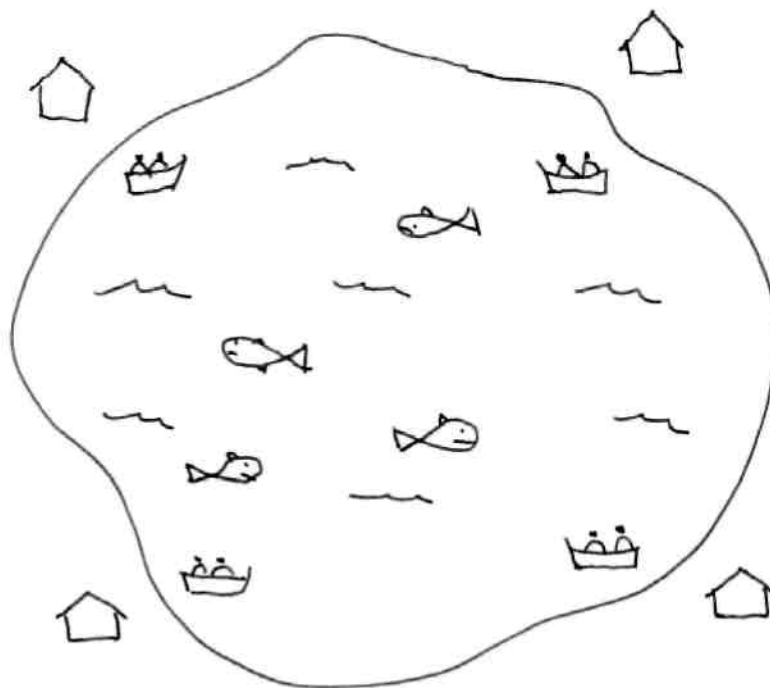

Radni materijal za učenike 4.1

Primjer slučaja: sukob u ribarskoj zajednici

I. Ribarska zajednica

Zamislite veliko jezero puno ribe. Na obalama jezera, u četiri mala sela, žive ribari – ribarska zajednica. Svako selo šalje svoju posadu na ribarenje. U sezoni lovostaja, ribari puštaju da se zalihe ribe povećaju, dok oni, za to vrijeme, krpaju svoje mreže i popravljaju plovila. Riba im je jedini izvor prihoda. Ono što njihove obitelji ne mogu pojesti, prodaju na obližnjoj tržnici. Od onog što na taj način zarade, ribari hrane, oblače i izdržavaju sebe i svoje obitelji. Njihov životni standard je skroman, ali zadovoljavajući.

II. Sukob oko lošeg upravljanja resursima

Posljednje dvije ili tri godine, u ribarskoj zajednici je izbio ozbiljan sukob. Neke ribarske posade su pokušale povećati zaradu loveći veće količine ribe. Posljedica toga je bio pad reprodukcije pa su se u tri godine, riblje zalihe za polovicu smanjile. Ribarska zajednica je suočena s cijelim nizom problema:

1. smanjenje ukupnih zaliha ribe i strah od potpunog nestanka;
2. opadanje ukupne proizvodnje ribe;
3. jaz između dva bogata i dva siromašna ribarska sela („pobjednici i gubitnici“);
4. opasnost od žestokog sukoba između ribarskih sela.

To je sukob zbog lošeg upravljanja zajedničkim resursom. Čini se da se temelji na tri stvari koje se međusobno potkrepljuju:

1. Postoji inicijativa koja potiče ribare da love više ribe;
2. Ne postoje nikakva pravila, pa ribari mogu činiti što god žele;
3. Ribarske posade ne komuniciraju jedna s drugom.

III. Analiziranje sukoba („dijagnoza”)

1. Inicijativa pretjeranog izlova ribljih zaliha

Svaki ribar zna da zajednica ovisi o zalihama ribe pa stoga vodi računa o tome da se riblje zalihe potpuno oporave.

S druge strane, svaki ribar isto tako zna da ako njegova posada ulovi još jednu ribu, riblje zalihe vjerojatno neće trpjeti. To bi popravilo zaradu te posade, dok bi troškove – brigu za riblje zalihe, snosila cijela zajednica. Nejednaka raspodjela dodatne zarade i troškova ide u prilog ribarima koji ulove više ribe. To je inicijativa da se poveća ribolov. Sa stajališta svakog pojedinog ribara, čini se razboritim loviti više ribe.

Dodatni prihod (+100%) Dodatni troškovi -25%	Dodatni profit (+75%)	Ukupni dodatni prihod i profit odlazi posadi br. 1.	Posada 4 -25%	Dodatni prihod (+0%) Dodatni troškovi (4x -25%)
			Posada 3 -25%	
			Posada 2 -25%	
	Dodatni troškovi (-25%)		Posada 1 -25%	
Posada br. 1 s dodatnim ulovom			Ribarska zajednica (sve četiri posade)	

Jedna posada ulovi više ribe: nejednaka raspodjela dodatnog prihoda, dodatnih troškova i dodatnog profita za ribarsku zajednicu.

Svi ribari su svjesni ove inicijative i u potpunosti su informirani o učincima onog što se čini. Vjerojatan je najgori scenarij – svi će raditi isto i loviti više ribe. Posljedica toga će biti pretjerani izlov i zalihe se više neće moći u potpunosti obnoviti. Pokreće se začarani krug, jer ribari mogu nadoknaditi smanjenje zarade samo daljnjim povećanjem izlova.

2. Nepostojanje pravila

Ribari se tako ponašaju jer ne postoje nikakva pravila – nema smjernica, nema sigurnosti, nema ciljeva zajednice, nema sankcija. Kako sada stvari stoje, svaki ribar može raditi što želi, a sve što ulovi, pripada njemu.

U takvim okolnostima, ponašanje ribara ne iznenađuje – no učinci na zajednicu i riblje zalihe su katastrofalni.

3. Nedostatak komunikacije

Ribari se do sada još nisu sastali i razgovarali o nastaloj situaciji. Ponašaju se kako misle da je najbolje i reagiraju na odluke koje su donijele druge posade.

4. Posljedica lošeg upravljanja resursima

Model održivosti pomaže utvrditi štetu izazvanu lošim upravljanjem od strane ribara, a može pomoći i u definiranju alternativnog modela ponašanja (vidi & radne materijale 4.2 i 4.4).

IV. Rješavanje sukoba

Kod odabira „terapije“ treba voditi računa o „dijagnozi“ sukoba.